

SÕNAD JA TEOD

EELK TALLINNA TOOMPEA KAARLI KOGUDUSE KUUKIRI OKTOOBER 2019 NR 10/93

Kui sul palju on, siis anna sellest rohkesti almuseid! Kui sul vähe on, siis ära karda anda almuseid sellest vähesestki! Tb 4:8

„Täname igat lahketa annetajat“, kostub sageli Maarjamaa kirikute kantslitest ja kõnepultidest. Jumalale ohvri toomine on iseloomustanud inimese ja Jumala vahelist suhet aastatuhandeid. Alates näiteks muistse Peruu tsivilisatsioonist 1500 eKr, mil Jumalale ohverdati laamasid, harva ka inimesi, kartuses, et ilma ohvrit toomata katkeb neil Jumalaga side ning maad tabab lõputu öö. Kuni meie otseste esivanemateni välja, kes töid Võhandu jõe ääres Piksele loomohvrid ning ennustasid seeläbi ilma. Ohvririitusel on oma osa ka ristiusus, ainult et ohvriks ei tooda elusolendeid, vaid oma maist vara. Mis on aga tänapäevase ohvririituse mõte?

Kord astus Jeesuse juurde üks rikas noormees ja küsis temalt: „Õpetaja, mis head ma peaksin tegema, et saaksin igavese elu?“ Jeesus vastas noormehele, et too järgiks Jumala seatud käsk, mille peale noormees vastu, et neid kõike on ta pidanud. Jeesus lausus seepeale: „Kui sa tahad olla täiuslik, siis mine müü oma varandus ja anna vaestele, ja siis on sul aare taevas, ning tule, järgne mulle!“ Kui noormees seda kuulis, lahkus ta kurvastuses, sest tal oli palju varandust. Jeesus vaatas oma jüngrite poole ja ütles neile: „Taas ma ütlen teile, et hõlpsam on kaamelil minna läbi nõelasilma kui rikkal minna Jumala riiki.“

Võime Jeesuse öeldust järeldada üsna mitut asja, seal hulgas seda, et teoorias pole rikkal Jumala riiki pääsemine võimatu. Antud kontekstis ei tähenda nõelasilm mitte õmblusnõela, vaid Jeruusalemma müüris olevat käiku, mida kaudu pääses linna öötundidel, mil linna väravad olid suletud. Tõsi on, tegu oli kitsa käiguga, aga inimestel on oskus hea tahtmise korral igast praost läbi pugeda. Või kuidas?

Kui küsimus puudutab meie hingeõndsust, kas meid ootab pärast surma rahu või mitte, siis ei ole paslik jääda lootma sellele, et äkki ma suudan end välja vingerdada. Parem on hoida siin maises elus oma suhe Jumalaga korras ja teha häid tegusid. Sealjuures tuues rahalisi ohvriande, mis aitaks ka teistel häid tegusid korda saata. Tänapäeval üldiselt ei mõtle me ohvriannist enam kui kompensatsioonist või altkäemaksust Jumalale, et temaga häid suhteid säilitada, vaid ohvriand on miski, mis aitab teistel jüngritel inimeste hinge õndsuse nimel tööd teha ja siit ilmast lahkunud rahu ning kindlas usus teele saata. Ühtlasi aitab ohvriand hoida pühakoda korras, et oleks koht, kus palves olla ning keerulisematel hetkedel Jumalalt tuge ja lohutust leida.

Ohvriand on üks inimese ja Jumala vahelise suhte tugisammastest. Aja jooksul on ohverdamise tähendus ja rituaalne kombestik muutunud, aga and kui inimese ja Jumala vahelist suhet iseloomustav sümbol on tänini säilinud. Hoidkem seda sümbolit oma südames, sest tänu lahkele annetajale saab tänapäeval võimalikuks see töö, mida kaasinimeste hüvanguks tehakse.

Diakon Kevin Kirs

1. oktoobril tähistame Kaarli kiriku muusikaõhtul Rahvusvahelist muusikapäeva

Oleme pühendanud selle õhtu kontserdi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia 100. sünnipäevale ja Mihkel Lüdigile, kes oli Kaarli Walckeri orelit ehituse algataja ja nimetatud kooli esimene juhataja.

Esimeseks Eesti muusikaõppeasutuseks nimetavad M. Topman ja J. Saarniit 1897. aastal Tartus avatud Rudolph Griwingi (lõpetanud Leipzigi konservatooriumi orelit ja kompositsiooni erialal) Muusikakooli (1897–1920), kus õppis umbes 50 organisti ja orelit erialal lõpetas erinevatel andmetel 32–34 inimest, kellest said kirikuorganistid ja köstrid-kooliõpetajad.

Omakeelset muusikalist haridust võis eestlane saada aastast 1919, kui asutati kõrgemad muusikakoolid Tartus ja Tallinnas. Viimati nimetatud kool kandis asutamisel nime Tallinna Kõrgem Muusikakool. Tallinnas rajati kohe kooli avamisel ka oreliklass, Tartus aastast 1922. Õppekava eeskujuks sai mõistagi Peterburi konservatooriumi orelit eriala õppekava, kuna nii esimene õppejõud Peeter Süda kui ka kooli rajamisega seotud August Topman ja Mihkel Lüdig olid sama kooli kasvandikud. Oreliklassi üks eesmärk oli enesestmõistetavalt kirikuorganistide ettevalmistamine, sest kirik kui institutsioon oli normaalselt toimiva ühiskonna osa.

Mihkel Lüdig oli Kaarli kiriku organistiks aastatel 1918–1923 ja 1928–1932. Uus orel valmis 1923. aasta lõpul ja esimene kontsert peeti 20. jaanuaril 1924. Siiani Eesti suurima orelit ehitamise algataja M. Lüdig oli sihikindel tegutseja, kelle ettepanekuid dispoositsiooni ja intonatsiooni kohta ehitajad arvesse võtsid. Tema pani ka alguse muusikaõhtutele, mis vaheaegade on toimunud tänaseni. Avakontserdil esinesid Artur Kapp, Läti helilooja ja organist Alfreds Kalniņš ja Mihkel Lüdig, kaastegevad olid Kaarli koguduse segakoor ning sopran Ella Masing-Grünberg ja bass Benno Hansen. Orelit vastuvõtmisele oli kutsutud ka Oskar Merikanto Soomest, kuid tema ei saanud tulla tervislikel põhjustel. 1. oktoobril kõlab tema mälestuseks ka üks Merikanto teostest.

Mihkel Lüdig koos E. F. Walckeri orelifirma esindajaga Tallinna Kaarli kiriku orelit juures 1923. aastal.

Mihkel Lüdig oli Kaarli kiriku organistiks aastatel 1918–1923 ja 1928–1932.

Uus orel valmis 1923. aasta lõpul ja esimene kontsert peeti 20. jaanuaril 1924.

Muusikaõhtul astuvad üles meie staažikad organistid Tiit Kiik (Niguliste kirik), Kristiina Hoidre (Püha Vaimu kirik), Kadri Ploompuu (toomkirik), Piret Aidulo (Kaarli ja toomkirik) ja professor Andres Uiho, kes õpetab praegu muusikaakadeemias meie organistide järelkasvu ning on ka Niguliste kiriku organist.

Kavas kõlavad lisaks Merikantole veel Bachi, Lindemanni, Guilmanti ja Mägi teosed.

Sissepääs kõigile vaba.

Koguduse organist-koorijuht Piret Aidulo

LOENGUSARI "JALUTADES JUMALA AEDADES"

- 01. oktoober** Ringo Ringvee. Usundid maailmas ja Eestis
- 08. oktoober** Riho Saard. Eestlaste juhtimisega EELK sünnilugu
- 15. oktoober** Toomas Abiline. Spiritism ja selle harrastajad Eestis 1918–1940
- 22. oktoober** Jaan Lahe. Kas Eesti usk on eriline? Eesti religioosne pilt maailma religioosse pildi kontekstis.
- 29. oktoober** Kalmar Ulm. Eesti õigeusu suurkujud 20. sajandil.
- 05. november** Liina Kilemit. Millesse usub tänapäeva eestimaalane?
- 12. november** Marge-Marie Paas. Pühakud ja märtrid. Isa Eduardi lugu.
- 19. november** Einar Laigna. Piibel kui ajaloo filosoofiline dokument
- 26. november** Anu Allikvee. Surmateema Euroopa kunstis.
- 03. detsember** Einar Laigna

Loengud algavad teisipäeviti kell 18.30 koguduse maja saalis /Toompuiestee 4/.

MIDA USUME JA MIKS USUME?

Õpetaja Jaak Ausi loengud ristiusu alustest ja õpetusest.

Loengutele on oodatud kõik, kes on leeris käinud ja tahavad oma mälu värskendada Kiriku õpetusest ja neid, kes soovivad saada aimu, mida Kirik usub ja õpetab.

Oktoobrikuu teemad: Vaba tahe – kas ja miks see on? Kuidas olla õnnelik? Mis on patt ja kuidas patt mõjutab inimese elu? Jumala arm ja armastus.

Kohtume esmaspäeviti algusega 17.30 kogudusemajas. Kohtumiste kuupäevad on 7., 14., 21. ja 28. oktoober.

Kontakt: Jaak Aus (jaak.aus@eelk.ee, 5300 7734)

Millest ja kellest kõneleb Piibel? Mida tähendavad erinevad piiblitlood ja mida saame neist õppida?

Jätkame piiblitundidega teisipäeviti kell 14 kogudusemajas.

Arutleme, kuidas loetud mõista ja igapäevaellu rakendada?

Esimene kokusaamine 8. oktoobril.

Kontakt: Kaisa Kirikal (kaisa.kirikal@eelk.ee)

Muudatustest jumalateenistuse korras

Õige pea jõuavad Kaarli kirikus kasutusse uued Missa korra vihikud. Kuna vanu on jäänud aja jooksul väheks, siis otsustasime, et tuleb neid juurde teha.

Aja jooksul oleme tajunud, et mõningaid kohti tuleks missa korras täpsustada ja samas luua uusi võimalusi. Nii muutsime missa korras ühe koha ja lõime lisavõimaluse kirikupalveks.

Psalmi lugemine pärast Vana Testamendi lugemist

Seni on meil olnud psalmi lugemine missa alguses ja sellel on omad põhjused. Tegelikult peab olema psalmi lugemine pärast Vana Testamendi lugemist. Võib öelda, et see tava ulatub sünagoogi teenistusse välja, kus lugemiste vahel loeti või lauldi psalme, sest sellega ülistati ja kiideti Jumalat suure helduse eest. Seega on psalmi lugemine osa pühapäeva teemade lugemistest ja seetõttu sobib ta sellesse kohta teenistuses rohkem kui algusesse. Ehk hakkame ühel päeval ka psalme koos kogudusega laulma.

Kirikupalve

Kirikupalves võtame kasutusele varem kasutusel olnud neljasosalise kirikupalve ja kasutame ka ekteenia palvet, mis aitab luua koheselt kõikidest eestpalvetest palved, mida saame Jumala ette kanda. Selle osa muutmise mõte on see, et meie palved oleks konkreetsemad ja kõik olulised teemad saaksid palves Jumala ette kantud.

Need muudatused peaks aitama meil paremini süveneda Jumala Sõnasse ja samas rikastama meie ühist palveelu.

Koguduse õpetaja Jaak Aus

LAUPÄEVAL, 5. OKTOBRIL KELL 11.00
KOGUDUSE MAJA SAALIS

PEREKOHVIK

Mõnus laupäevahommik kohvi ja suupistetega, huvitava vestluse ning muusikalise etteastega. Lastele samal ajal avatud mängutuba. Perekohvikusse on oodatud kõik vanusest ja pereliikmete arvust sõltumata!

KÜLAS ON KIRJANIK JA RAAMATURINGI JUHENDAJA
MERLE VEESALU-RAND
RÄÄGIME LASTES LUGEMISHUVI ÄRATAMISEST JA SELLE TOETAMISEST

MUUSIKALINE ETTEASTE
SUZUKI MEETODIL ÕPPIVATE LASTE VIIULIANSAMBLILT "VIULISED"

Kohv ja tee on kohviku poolt, palume kõigil omalt poolt ühise laua katmiseks kaasa võtta midagi kohvikõrvast.

OOTAME TEID!

Foto: Meelis Holsting

7. septembril toimus "Kaarlakese" sügisene väljasõit Pakri saarele. Oli mõnus, soe ja helge päev.

Foto: Külli Saard

Kaarli Kooli maja ehitus on edenedud jõudsalt. **Septembris** lammutati vana katus ja eemaldati 2. korruse lae pealt vana soojustusmaterjal (narva plokid, tep-plaadid jms).

Alustati uue katuse soojustamisega ja liftišahti ehitusega.

Paigaldati aknad. Alustati ventilatsioonišahti magistraalitorude paigaldamist. Teostati surveproov ja alustati tuletõkkesüsteemidega. Pärast seda suletakse klassidepoolsed šahti seinad.

Ehitustööde rahastamiseks on avatud spetsiaalne annetuskontode koduleht www.kaarlikooliheads.ee

Foto: Külli Saard

Foto: Külli Saard

13. septembril käis Kaarli koguduse eluga tutvumas ja suhteid elavdamas esinduslik delegatsioon sõpruskogudusest Soomes Forssas. Ametlik sõprusleping Forssa kogudusega sõlmiti 1997. aastal, aga suhtlema hakati juba 1995. aastal.

Forssa kogudust esindas koos õpetaja Esa Löytömäkiga veel paarkümmend töötajat. Nende hulgas nii laste-, noorte-, muusika ja diakooniatöötajad kui ka inimesed, kes tegelevad majandusküsimuste või surnuaiatööga.

Kohtumine algas Kaarli kirikus, seejärel jätkati teise ja elava vestlusega kogudusemajas ning ringkäiguga Kaarli Koolis. Forssa koguduse inimeste küsimuste ring oli lai ja kõne all olid mitmed teemad: diakoni-amet, armulaua seadmine, kiriku kütmine, leirikool, kristlikud koolid ja lasteaiad, eestlaste usklikkus, erinevad usundid jpm.

Idanema pandi mitu head ideed ja loodetavasti kannavad need ka head vilja.

16. septembril puhastati tõstukilt Kaarli kiriku läänefassaad lahtistest kividest.

Foto: Külli Saard

TOETAGEM KIRIKU TREPI REMONTI

18. septembril algas Vabaduse väljaku poolse trepistiku korrastamiseks remont. Tallinna Linnaplaneerimise Ameti muinsuskaitse osakond toetab remonti summas **49 565 €**. See summa katab treppide ja tugimüüride ehituse.

Koguduse kanda jääb sõiduteeni viiva jalgteed ja trepiastmete ehitus. Kokku läheb see maksma **20 445 €**

Trepi toetuseks on juba laekunud 767 €.

Annetusi kiriku trepi remondi heaks saab teha:

Annetuse saaja: EELK Tallinna Toompea Kaarli kogudus
EE902200221040614950, Swedbank
Märksõna TREPP

OKTOOBER KIRIKUS...

JUMALA SÕNUMITOOJAD – Issanda ingel on leerina nende ümber, kes Teda kardavad, ja Ta vabastab nad. Ps 34:8

T 01. oktoober kell 17:30

Muusikaõhtu, Rahvusvaheline muusikapäev, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia 100 Pühendatud kooli 1. rektorile ja Kaarli kiriku Walckeri orelit ehituse algatajale ning organistile Mihkel Lüdigile. Esinevad: Andres Uibo, Kristiina Hoidre, Kadri Ploompuu, Tiit Kiik, Piret Aidulo. Kavas: Bach, Merikanto, Lindemann ja Guillemant, Lüdig jt. Sissepääs vaba.

K 02. oktoober kell 17:30 Missa

JEESUS ANNAB ELU – Kristus Jeesus on kõrvaldanud surma ning on evangeeliumi kaudu toonud valge ette elu ja kadumatus. 2Tm 1:10

P 06. oktoober kell 10:00 Missa

kell 12:30 Missa

E 07. oktoober kell 13:00 Missa

T 08. oktoober kell 17:30 Muusikaõhtu

Juhan Palm-Peipmann – viola, Inga Lehto – klaver. Sissepääs vaba.

kell 18:30 Loengusari "Jalutades Jumala aedades" kogudusemajas

Riho Saard. Eestlaste juhtimisega EELK sünnilugu. Sissepääs vaba.

K 09. oktoober kell 17:30 Missa

IGAPÄEVANE LEIB – Kõikide silmad ootavad Sind ja Sina annad neile nende roa omal ajal. Ps 145:15

P 13. oktoober kell 10:00 Missa, Lõikustänupüha

E 14. oktoober kell 13:00 Missa

T 15. oktoober kell 17:30 Muusikaõhtu

Anna Streževa – orel (Kišinjov). Sissepääs vaba.

K 16. oktoober kell 17:30 Missa

SUURIM KÄSK – See käsk on meil temalt endalt, et kes armastab Jumalat, armastagu ka oma venda. 1Jh 4:21

P 20. oktoober kell 10:00 Missa

kell 12:30 Missa

E 21. oktoober kell 13:00 Missa

T 22. oktoober kell 17:30 Muusikaõhtu

Piret Aidulo – orel, kaastegev solist. Sissepääs vaba.

K 23. oktoober kell 17:30 Missa

USK JA USKMATUS – Tee mind terveks, Issand, siis ma saan terveks; aita mind, siis ma saan abi. Jr 17:14

P 27. oktoober kell 10:00 Missa

kell 12:30 Missa

E 28. oktoober kell 13:00 Missa

T 29. oktoober kell 17:30 Muusikaõhtu

Kristerl Aer ja Birgitta-Selestine Petropavlova – orel. Sissepääs vaba.

K 30. oktoober kell 17:30 Missa

N 31. oktoober kell 17:30 Missa, Usupuustuspüha

LÕIKUSTÄNUPÜHA

13. oktoobril kell 10

algab perejumalateenistus.

Kaasa teenivad ja esinevad koguduse lapsed ja lapsevanemad. Jutuluse ajal lastele tegevus käärkambris.

Palume kaasa võtta altarile viimiseks koduseid sügisande.

Pärast missat on kirikuesisel platsil **avatud kohvik ja pakume sooja suppi.**

KAARLIKESE BEEBIKOOL

Avastame koos maailma läbi muusika, liikumise, laulu ja kunstitegevuste.

Lapsed osalevad tunnis koos vanematega.

Tunnid toimuvad reedeti Kaarli maja suures saalis (Toompuiestee 4)

kell 10.00–10.30 1–2 aastased,

kell 10.45–11.30 2–3 aastased.

Beebikooli juhendab Nele Ross.

Hind: 40 eurot (7 tundi).

LEERIKOOL

18. jaanuar – 05. aprill 2020

04. aprill – 21. juuni 2020

12. september – 29. november 2020

NOORTELEER

15–18 aastastele

27. september 2019 – mai 2020

Info ja registreerimine:

www.kaarlikogudus.ee/kogudus/leerikool/

Diakooniatöö

Toolivõimlemine igal neljapäeval kell 11 koguduse majas

Senioride klubi 16. oktoober kell 14

Koraalikoos 3. oktoober kell 13

KOGUDUSE KANTSELEI

E, R kell 10–13

T, N kell 10–13, 14–16

K kell 10–13, 14–18

Õpetaja Jaak Aus

Abiõpetaja Kaisa Kirikal

Diakon Saima Sellak-Martinson

Diakon Tiit Zeiger

Diakon Meelis Holsting

Diakon Kevin Kirs

Vaimulikega kohtumiseks palume ette helistada

telefon: 619 9100

e-post: tallinna.kaarli@eelk.ee

kodulehekülg: www.kaarlikogudus.ee

Facebook: EELK Tallinna Toompea

Kaarli kogudus

pank: SEB EE171010022004706006

Swedbank EE392200221011214295

annetused remondi heaks:

Swedbank EE902200221040614950

annetused orelit hoolduse heaks:

Swedbank EE452200221057033689

annetused Kaarli Kooli toetuseks:

Swedbank EE332200221056298548